

ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ
А ПРАВДА
ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД
І
ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК II.

ВІННІПЕГ, МАН. СЕРПЕНЬ, 1925

ЧИСЛО (17) 8

МАНЯК НА ЕПИСКОПСЬКИМ ПРЕСТОЛІ.

Пониша стаття появилася в 25 (304) числі перемиського „Українського Голосу” п. з. „Хорий чоловік”. Вона нехай буде доказом для тих Українців, які ще бачуть в католицькій церкві спасення, що український нарід в Галичині тільки тоді зможе видвигнутися з невідрадного положення, коли раз на все зірве з Римом і його підніжками і запанує сам в своїй церкві. Мимоходом ся стаття є поличником для „Канадійського Українця”, який в цілости передруковує „пастирський” лист того хорого чоловіка — Хомишина.

На єпископських престолах в Станиславові сидить хорий чоловік. Його непочитальні вчинки відібрали весь авторитет тамошньому єпископському пестолови. Сей хорий чоловік осмішує єпископський престол, компромітує нашу церкву, наше духовенство, наш нарід. Сей чоловік є розсадником всяких сект, бо його непочитальні вчинки відстрашують нарід від церкви. Сей хорий чоловік окружився півголівками. Про ступінь умової недуги одного з них свідчить його лист до радника суду п. Р. Дмоховського (лист поміщений на 4-ій стор. сього числа). Хорий чоловік окружився хорими людьми. Similis simili gaudet, себто знайшов свій свого.

Та мірка терпеливості нашого духовенства, нашого народу вщерть переповилася. Наше громадянство не може довше стерпіти хорого маняка на високому становищі — на єпископському престолі, перед яким то престолом наш нарід завжди клонив голову і завжди клонити буде. Бож годі допустити до сего, щоб хора людина, якій місце де інде, а не на єпископському престолі, далі понижувала нашу церкву своїми непочитальними вчинками.

Хорий чоловік видав послідними часами „пастирський лист”, який є документом його недуги. Над хорим чоловіком можна жаліти, але аж з хвилею, коли він опиниться в місці, призначенім для хорих. Поки се не сталось, ціле громадянство мусить реагувати не проти хорого, але проти осмішування нашого духовенства і церкви і проти тих, що мовчки приглядаються, як хора людина покористовується високим становищем і шле непочитальний пастирський лист. Сей лист не страшний своїм змістом, бо непочитальний автор його затратив весь авторитет і серіозно його ніхто не трактує, а страшний сей лист тим, що осмішує нашу церкву. Супроти того ціле наше громадянство причеволене просити Митрополита як наставника греко-католицької галицької провінції, щоб своєю інтервенцією в Римі перевів негайну зміну на єпископському престолі в Станиславові і увільнив нашу церкву, наше духовенство і наш нарід перед дальшою компромітацією.

Наше громадянство свідоме того, що релігійна справа — се суть душі, почувань, думок і змагань нашого народу. Тому на цій лінії відбувається серед нашої інтелігенції релігійна регенерація. Наша інтелігенція прийшла вже до переконання, що „поступ”, який пропагувало покоління другої половини минулого століття, доводить до пропасти. Наше громадянство прийшло до переконання, що інтелігенція відірвана від того, чим живе народ, се спорохнявила гилея, нездібна до проводу. Тому тепер у нас є головним кличем: не вільно відриватись від душі і почувань народних мас! Не вільно — під карою знищення суспільної структури і організованості, моралі і жертвенності та сили нації, під карою розбиття і змиршавіння. Руїницька робота т. зв. раціоналізму, якому платив податок навіть дехто з єпископів в молодім віці (гляди отвертий лист Петра Карманського до єпископа Коциловського — П. В. ч. (14) 5), веде нехибно до занепаду, а не до поступу. Правдивий поступ народних мас може відбуватись тільки на традиційній релігійній основі.

Очевидно, що наша інтелігенція, наше ціле громадянство бажає скріпити повагу церкви і церковної гієрархії. Але чи ж можливе се у нас, коли єпископи самі підривають авторитет церкви і єпископських престолів, коли єпископи самі понижують підчинену собі гієрархію, коли допчуть традиційну основу нашої церкви?

З ЦЕРКОВНИХ СПРАВ В ГАЛИЧИНІ.

В ч. 16 перемиського „Українського Голосу” оповідаєся, як прийшло до того, що Хомишин став єпископом. Було воно так:

В Станиславові єпископом був Шептицький до 1900 року, поки не став митрополитом. З початку Шептицький говорив, що його місце в Станиславові займе о. Філяс, та Філяс не був до смаку москвофілам, отже вдалися вони до графа Андрія Потоцького і графа Андрія Шептицького і все переробили.

І призадумався Шептицький тай вдався за порадою... не до греко-католиків, але до свого свояка Поляка — кардинала графа Пузини в Кракові. Поїхав він туди з двома греко-католицькими священниками. І Пузина дав таку раду:

— Romanie! zrób biskupem chłopca! On ci za mitrę we wszystkim będzie powolny. Nie mianuj synów księży, bo u nich jest tradycja, bo synowie księży, to ludzie z charakterem!

А по нашому буде:

— Романе! зроби єпископом хлопа, а він тобі за митру (єпископську корону) в усім буде послухний. Не іменуй синів священних, бо в них є традиція (родинна самоповага, що не дозволить на те, щоби вони стали наймитами), бо сини священні, то люде з характером!

Романе!... Бо хрестне імя Шептицького Роман і Романом він завсігди остає для Поляків. То лише для Українців він Андрій.

Щож до форади Пузини, то Шептицький прийняв її широким серцем і поставив такого, як Пузина радив. Поставив Хомишина, поставив Коциловського, Боцяна, Будку... В тім власне роля Шептицького!

За Хомишином є довга історія. Хомишина загал не любив ще тоді, коли він був сотрудином в Станиславові. Крилошане ним поштуркували й легковажили його. Перейшовши до Коломиї, Хомишин кожного майже дня гостив в москвофіла Дудикевича. І Дудикевич предложив кандидатуру Хомишина Потоцькому...

Бо греко-католицька церква тим власне визначаєся, що в усіх її важних справах завсігди рішали чужі — Рим, Поляки, москвофіли, тільки не самі греко-католики!

Ставши з волі Шептицького ректором львівської духовної семінарії, Хомишин спричиняв своїм простацтвом і безхарактерністю вічні клопоти в семінарії.

— Вістка про іменування Хомишина єпископом — читаємо в перемиському „Українському Голосі” — гримом вразила тамошнє духовенство і крилошан. Покійний архієпископ Литвинович сказав: „Отже дав нам митрополит „ліпшого” єпископа від себе! І кому-ж вже нині вірити?... За нову обсаду станиславівського престолу нехай Бог простить митрополитови! Се тяжкий його гріх!”

Ставши єпископом почав Хомишин боротьбу з нелюбими йому людьми і „вигризав” їх — як оо. Литвиновича, Фациєвича, Гробельського і других. Про вибрики Хомишина говорили навіть в віденському парламенті. Себе окружив Хомишин донощиками і хрунями.

В часі війни Хомишин утік з своєї єпархії два рази — раз 1914, а другий раз 1916 року. Згадатиб, що на бажання графа Штірка і намісника Коллярда (а певно і Риму і Поляків) увів був в своїй єпархії латинський календар, через який багато людей опинилося було в тюрмі. За календаром прийшов целібат з новими жертвами... Та всего в сій короткій статті годі оповісти.

Але нічого нема тут нового — се лише продовження старої польської політики. Колись польські королі ставили на православних єпископів своїх наймитів, хрунів і взагалі людей безхарактерних, щоби так звести на ніщо церкву православну. Опісля пробували її замінити новою уніятською. Опісля зводили і зводять на ніщо уніятську, щоби її замінити римо-католицькою.

Українче! Памятай, що лише твоя предківська Українська Православна Церква бажає тобі добра, а нікому не бажає лиха! А від усіх інших кілька кривд і глузовань зазнав і зазнає нині український нарід!